

Školský zákon

Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (24.9. 2004)

Zásady a cíle vzdělávání

- Rovný přístup ke vzdělávání – občan ČR nebo občan z jiného členského státu EU
- Zohlednění vzdělávacích potřeb jednotlivce
- Bezplatné základní nebo střední vzdělávání
- Hodnocení výsledků vzdělávání vzhledem k dosahování cílů vzdělávání stanovených zákonem a vzdělávacími programy
- Možnost vzdělávání po dobu celého života

Vzdělávací programy

- **Národní program vzdělávání** – zpracovává MŠMT ČR
- **Rámcové vzdělávací programy** – se zpracovávají pro každý obor vzdělání v základním a středním vzdělávání a pro předškolní, základní umělecké a jazykové vzdělávání
- **Školní vzdělávací programy** – podle nich se uskutečňuje vzdělávání v jednotlivé škole a školském zařízení
- **Akreditovaný vzdělávací program** – pro vyšší odborné vzdělávání

Vzdělávací soustava

Školy a školská zařízení

- **Vzdělávací soustavu tvoří **školy a školská zařízení****
- **Škola uskutečňuje vzdělávání podle **vzdělávacích programů****
- **Druhy škol**
 - Mateřská škola
 - Základní škola
 - Střední škola (gymnázium, střední odborná škola a střední odborné učiliště)
 - Konzervatoř
 - Vyšší odborná škola
 - Základní umělecká škola ZUŠ
 - Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky

Školská zařízení

- Školské zařízení:
- Poskytuje služby a vzdělávání, které doplňují nebo podporují vzdělávání ve školách
- Zajišťuje **ústavní a ochrannou výchovu**
- Nebo **preventivně výchovnou péči**
(zákon č. 109/2002 Sb. O výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních)

Druhy školských zařízení

- Školská zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků
- Školská poradenská zařízení
- Školská zařízení pro zájmové a další vzdělávání
- Školská účelová zařízení
- Výchovná a ubytovací zařízení
- Zařízení školního stravování
- Školská zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy a pro preventivně výchovnou péči

Dlouhodobé záměry

- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR – zpracovává MŠMT ČR (www)
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji - zpracovává krajský úřad (www)
- Záměr analyzuje vzdělávací soustavu v kraji a stanovuje cíle a úkoly pro jednotlivé oblasti vzdělávání, strukturu vzdělávací nabídky a návrh na financování vzdělávání a školských služeb v kraji

Vzdělávání příslušníků národnostních menšin

- Obec, kraj, popř. ministerstvo zajišťuje pro příslušníky národnostních menšin vzdělávání v jazyce národnostní menšiny v MŠ, ZŠ a SŠ
- Lze zřídit **třidu** MŠ (8 dětí), ZŠ (10 žáků) nebo SŠ (12 žáků) nebo **školu**, pokud všechny třídy budou naplněny výše uvedenými min. počty žáků
- Nejsou-li splněny výše uvedené podmínky, pak může ředitel školy stanovit ve školním vzdělávacím programu předměty nebo jejich části, v nichž se vzdělávání uskutečňuje **dvojazyčně** – dvojazyčné vysvědčení, diplom atd.

Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami

- § 16 – jedná se o osoby se **zdravotním postižením, zdravotním a sociálním znevýhodněním**
- Speciální vzdělávací potřeby dětí, žáků a studentů zjišťuje **školské poradenské zařízení**
- Děti, žáci a studenti se speciálními potřebami mají právo na vzdělávání, jehož obsah, formy a metody odpovídají jejich vzdělávacím potřebám a možnostem, na vytvoření nezbytných podmínek, na poradenskou pomoc školy a školského poradenského zařízení.

Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami

- Pro žáky a studenty se zdravotním postižením a sociálním znevýhodněním se při **přijímání** ke vzdělávání a jeho **ukončování** stanoví **vhodné podmínky** odpovídající jejich potřebám
- Při **hodnocení žáků a studentů** se speciálními vzdělávacími potřebami se přihlíží k povaze postižení nebo znevýhodnění
- **Délku** středního a vyššího odborného **vzdělávání** může ředitel školy jednotlivým žákům nebo studentům se zdravotním postižením **prodloužit** až o dva školní roky.

Děti, žáci a studenti se zdravotním postižením

- Mají právo bezplatně užívat při vzdělávání **speciální učebnice a speciální didaktické a kompenzační učební pomůcky** poskytované školou
- Dětem, žákům a studentům, kteří nemohou vnímat řeč sluchem, se zajišťuje právo na bezplatné vzdělávání prostřednictvím **znakové řeči**
- Dětem, žákům a studentům, kteří nemohou číst běžné písmo zrakem, se zajišťuje právo na vzdělávání s použitím **Braillova hmatového písma**
- Dětem, žákům a studentům, kteří se nemohou dorozumívat mluvenou řečí, se zajišťuje právo na bezplatné vzdělávání pomocí nebo prostřednictvím **náhradních způsobů dorozumívání**

Děti, žáci a studenti se zdravotním postižením

- Pro žáky a studenty se zdravotním postižením lze zřídit školy, event. v rámci školy jednotlivé třídy, oddělení nebo studijní skupiny s upravenými vzdělávacími programy
- Žáci s těžkým mentálním postižením, žáci s více vadami a žáci s autismem mají právo vzdělávat se v **základní škole speciální**
- Ředitel má právo zřídit funkci **asistenta pedagoga** ve třídě, kde se vzdělává žák se speciálními vzdělávacími potřebami
- V případě dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením a znevýhodněním je nezbytné vyjádření **školského poradenského zařízení**

Vzdělávání nadaných dětí, žáků a studentů

- Školy a školská zařízení vytvářejí podmínky pro **rozvoj nadání dětí, žáků a studentů**
- K rozvoji nadání dětí, žáků a studentů lze uskutečňovat **rozšířenou výuku** některých předmětů nebo skupin předmětů
- Ředitel školy může mimořádně nadaného žáka na žádost rodičů (zákon č. 94/1963 Sb. O rodině ve znění pozdějších předpisů) **přeřadit do vyššího ročníku**. Podmínkou přeřazení je absolvování zkoušek z učiva, které žák nebude absolvovat

Individuální vzdělávací plán

- Ředitel školy může s písemným doporučením školského poradenského pracoviště povolit **individuální vzdělávací plán** žákovi nebo studentovi, jedná-li se
- O žáka se **speciálními vzdělávacími potřebami**
- O žáka **mimořádně nadaného**
- Ve středním vzdělávání a nebo vyšším odborném vzdělávání i z **jiných závažných důvodů**

Organizace vzdělávání ve školách

- **Mateřská, základní a střední škola** se organizačně člení na třídy
- Vyšší odborná škola se člení na studijní skupiny
- **Konzervatoř a základní umělecká škola** na oddělení
- **Jazyková škola** s právem státní jazykové zkoušky na kurzy

Formy vzdělávání

- Základní vzdělávání se uskutečňuje v denní formě vzdělávání
- Střední a vyšší odborné vzdělávání se uskutečňuje v denní, večerní, dálkové, distanční a kombinované formě
- Vzdělání dosažené ve všech formách je rovnocenné
- Délka dálkového, večerního, distančního nebo kombinovaného vzdělávání je nejvýše o 1 rok delší než doba vzdělávání v denní formě

Formy vzdělávání

- **Denní formou vzdělávání** se rozumí výuka organizovaná každý den v pětidenním vyučovacím týdnu v průběhu školního roku
- **Večerní formou** - pravidelně několikrát v týdnu v rozsahu 10 až 18 hodin týdně v průběhu školního roku zpravidla odpoldních nebo večerních hodinách
- **Dálkovou formou** – samostatné studium spojené s konzultacemi v rozsahu 200 až 220 hodin ve školním roce
- **Distanční formou** – samostatné studium prostřednictvím infortmačních technologií, popř. s individuálními konzultacemi
- **Kombinovanou formou** – střídání denní a jiné formy vzdělávání stanovené zákonem

Předškolní vzdělávání

- cíle

- **Předškolní vzdělávání**
- Podporuje rozvoj osobnosti dítěte předškolního věku
- Podílí se na jeho zdravém citovém, rozumovém a tělesném rozvoji
- Podílí se na osvojení základních pravidel chování, základních životních hodnot a mezilidských vztahů
- Vytváří základní předpoklady pro pokračování ve vzdělávání
- Napomáhá vyrovnávat nerovnoměrnosti vývoje před vstupem do základního vzdělávání
- Poskytuje speciálně pedagogickou péči dětem se speciálními vzdělávacími potřebami

Předškolní vzdělávání

- organizace

- Předškolní vzdělávání se organizuje zpravidla pro děti **od tří do šesti let**
- K předškolnímu vzdělávání se přijímají přednostně děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky
- O přijetí **dítěte se zdravotním postižením** rozhodne ředitel mateřské školy na základě písemného vyjádření školského poradenského zařízení, popř. registrujícího lékaře pro děti a dorost

Povinnost školní docházky

- Školní docházka je povinná po dobu devíti školních roků
- **Odklad povinné školní docházky** – pokud je žádost rodičů doložena doporučujícím posouzením příslušného školského poradenského zařízení a odborného lékaře (max. do 8 let věku dítěte)
- Jiný způsob plnění povinné školní docházky
 - **Individuální vzdělávání** (povoleno pouze na prvním stupni)
 - Vzdělávání žáků s **hlubokým mentálním postižením** – je stanoven takový způsob vzdělávání, který odpovídá duševním a fyzickým možnostem dítěte, a to na základě doporučujícího posouzení odborného lékaře a školského poradenského zařízení. Krajský úřad zajistí odbornou pomoc při vzdělávání, a to zejména pedagogickou a metodickou.

Základní vzdělávání

- cíle

- Žáci si mají osvojit potřebné strategie učení
- Na jejich základě mají být motivováni k celoživotnímu učení
- Mají se naučit tvořivě myslet, řešit přiměřené problémy
- Účinně komunikovat a spolupracovat
- Chránit své duševní i fyzické zdraví, vytvořené hodnoty a životní prostředí
- Být ohleduplní a tolerantní k jiným lidem, k odlišným kulturním a duchovním hodnotám
- Poznávat své schopnosti a reálné možnosti
- Uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi při rozhodování o své další životní dráze a svém profesním uplatnění

Základní vzdělávání - stupně vzdělání

- **Stupeň základního vzdělání** získá žák úspěšným ukončením vzdělávacího programu
 - základního vzdělávání v základní škole
 - na nižším stupni šestiletého nebo osmiletého gymnázia nebo
 - V odpovídající části osmiletého vzdělávacího programu konzervatoře
 - Úspěšným ukončením kurzu pro získání základního vzdělávání uskutečňovaného v základní nebo střední škole
- Ukončením vzdělávacího programu základního vzdělávání v **základní škole speciální** získá žák **základy vzdělání**

Základní vzdělávání

- organizace

- Základní vzdělávání v základní škole má devět ročníků a člení se na první a druhý stupeň (1-5, 6-9)
- Základní vzdělávání pro žáky se zdravotním postižením, kteří se vzdělávají ve třídách nebo školách s upraveným vzdělávacím programem, může s předchozím souhlasem ministerstva trvat deset ročníků (1-6, 7-10)

Přípravné třídy základní školy

- Obec nebo kraj může zřizovat se souhlasem krajského úřadu přípravné třídy pro děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky, které jsou sociálně znevýhodněné a u kterých je předpoklad, že zřazení do přípravné třídy vyrovná jejich vývoj (min. 7 dětí)
- O zařazování žáků do přípravné třídy rozhoduje ředitel školy na žádost zákonného zástupce dítěte a na základě písemného doporučení školského poradenského zařízení.
- Obsah vzdělávání v přípravné je součástí školního vzdělávacího programu.

Vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením, s více vadami a s autismem

- Žáci s těžkým mentálním postižením, žáci s více vadami a žáci s autismem se mohou vzdělávat v základní škole speciální, a to
 - Se souhlasem zákonného zástupce
 - A na základě písemného doporučení odborného lékaře a školského poradenského zařízení

Průběh základního vzdělávání - § 49

- Ředitel školy může převést žáka
 - do vzdělávacího programu základního vzdělávání pro žáky se zdravotním postižením nebo
 - do vzdělávacího programu základní školy speciální
- Na základě písemného doporučení odborného lékaře a školského poradenského zařízení pouze s předchozím souhlasem zákonného zástupce žáka
- Ředitel školy je povinen informovat o rozdílech ve vzdělávacích programech

Průběh základního vzdělávání - § 50

- Ředitel školy může ze zdravotních nebo jiných závažných důvodů uvolnit žáka na žádost jeho zákonného zástupce zcela nebo zčásti z vyučování některého předmětu
- Zároveň určí náhradní způsob vzdělávání žáka v době vyučování tohoto předmětu
- V předmětu tělesná výchova ředitel školy uvolní žáka z vyučování na písemné doporučení registrujícího praktického lékaře pro děti a dorost nebo odborného lékaře
- Žákovi, který se nemůže pro svůj zdravotní stav po dobu delší než dva měsíce účastnit vyučování, stanoví ředitel takový způsob vzdělávání, který odpovídá možnostem žáka nebo mu může povolit vzdělávat se podle individuálního vzdělávacího plánu.

Hodnocení výsledků vzdělávání žáků

- Hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení je vyjádřeno klasifikačním stupněm, slovně nebo kombinací obou způsobů
- U žáka s vývojovou poruchou učení rozhodne ředitel o použití slovního hodnocení žáka na základě žádosti zákonného zástupce žáka
- Výsledky vzdělávání žáka v základní škole speciální se hodnotí slovně

Školská poradenská zařízení

- Školská poradenská zařízení zajišťují
 - pro děti, žáky a studenty a jejich zákonné zástupce,
 - pro školy a školská zařízení
- informační, diagnostickou, poradenskou a metodickou činnost
- Poskytují odborné speciálně pedagogické a pedagogicko-psychologické služby, preventivně výchovnou péči
- Napomáhají při volbě vhodného vzdělávání dětí, žáků nebo studentů a přípravě na budoucí povolání
- Spolupracují s orgány sociálně-právní ochrany dětí a orgány péče o mládež a rodinu, zdravotnickými zařízeními, popř. s dalšími orgány a institucemi

Přechodná ustanovení

§ 185

- Zvláštní škola podle dosavadních právních předpisů je **základní školou** podle tohoto zákona
- Pomocná škola podle dosavadních právních předpisů je **základní školou speciální** podle tohoto zákona
- Střední odborné učiliště, gymnázium, střední odborná škola, učiliště, střední speciální škola, odborné učiliště a praktická škola podle dosavadních předpisů jsou **střední školou** podle tohoto zákona